

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5

Fylke: Nordland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: HEMNES

Emne: Vannbæring

Bygdelag:

Oppskr. av: Trygve Furuhatt

Gard:

(adresse): Hemnesberget

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
Hemnes, alderspensjonist, 83 år.

SVAR

Vannet har vært båret hjem med "vassåk" så langt tilbake som min hjemmelsmann kan minnes. Vannet ble båret i et "børtre", "halatre" (navnet kommer av at redskapen ble (blir) båret over nakken og skuldrene = "halaa" med tjukk l.) Den type "børtre" som ble og blir brukt her, er av den sort som hviler på begge skuldre og med en uholket åpning for halsen. Vanlig brukes tau til stropper med jernkrok i. Jernlenker brukes også tildels. Det er saansynlig at det i riktig gamle dager har vært brukt stropper av vidje eller annet seigt tremateriale, uten at min hjemmelsmann kan huske eller ha hørt dette fortalt.

Før i tiden ble vannet hentet i trebøtter som ble laget på gården. Trebøttene ble båret i "børtre", noen annen bæremåte er ukjent. Trebøttene ble på dialekt kalt for: "kjålper" - "ei vasskjålp". Før å hindre skvulping ved vannbæring ble det enten lagt en treskive i bøttene som lå og fløt oppå vannet eller også ble det lagt kvister av lauvtre i bøttene. Spesielt da av lauvtre med store blad som for eks. er - på dialekt: "elder". Om sommeren når en hadde budskapen i sommerfjøset som ofte lå et stykke fra gården, ble melken båret hjem i "børtre".

Å sette vasskar på ski og kjøre vann med den er ukjent.

Vannet ble og blir båret oftest av husmøra eller kvinnelige tjenere. I den senere tid er kanskje ~~men~~ vannbæringa for en stor del overtatt av de mannlige medlemmer på gården, men selvfølgelig må også de kvinnelige ennå ta et tak med når for eks. mannfolkene er opptatt med annet arbeid.

Om vinteren og særlig under lange frostperioder når vannet i de vanlige brønner og vannårer kom bort, måtte vannet kjøres med hest og slede. Det gjøres også ennå.

Det er nok dessverre ennå mange gårder som mangler vann innlagt både i stuebygning og i fjøs og stall. Stort sett drives det fortsatt på landsbygda med vannbæring idag som i de gamle dager. Det kan være på de større gårder at vann er lagt inn i husene, men selv også der mangler det også.